

mişcare inițială, *Andantele* a fost redat moderat și cu seninătate iar *Scherzo*, jucăuș; *Passacaglia* din final, cu o foarte corectă respectare a formei și cu multă energie. Am așteptat însă, de-a lungul lucrării, o interpretare mai bogată în nuanțe dinamice. Momentele de *piano* au fost rare. Credem că este și o problemă de obișnuință a formației cu o anumită acustică a sălii. În Brahms am avut ocazia însă să apreciem și calitățile excepționale ale lemnurilor și alătururilor din orchestră. Cît privește primul cornist, acesta a învederat un sunet cald, poate, uneori, puțin întunecat, dar amplitudinea sa a apărut imensă; părea un corn de pădure, un buciom care se ridică nu rareori, peste sonoritatea întregii orchestre.

Filarmonica budapestană și remarcabilul ei dirijor s-au bucurat de un frumos succes. La aplauzele susținute ale publicului au oferit, în supliment *intermezzo* din *Harry Janos*, de Kodaly, care a devenit, putem spune, o tradiție la dirijorii unguri.

Recital Elisabeth Schwarzkopf

Seara de lied-uri prilejuită, în fine, de Elisabeth Schwarzkopf, a reprezentat unul din momentele culminative ale stagiunii curente. Celebritatea cântăreței ne-ar fi dispensat de a o mai prezenta. Totuși... Din 1938 cînd a debutat pe scena Operei de Stat din Berlin, cariera sa artistică a însemnat o permanentă ascensiune. La început soprană de coloratură (cîntînd între alte roluri pe acela de mare extensie și dificultate al Zerbinettei din *Adriana din Naxos* de Richard Strauss) Elisabeth Schwarzkopf a devenit una dintre cele mai apreciate soprane lirice ale lumii pentru interpretarea rolurilor din marele repertoriu liric și, îndeosebi, al celui mozartian. Ea s-a afirmat permanent cu un nedeșmințit succes la Scala, Viena, Covent Garden, Metropolitan, etc. etc. Cîntăreața înmănușează în chip armonios însușiri vocale cardinale (justețe desăvîrșită a intonației, un colorit egal pe toată întinderea, și o înmănușare cuceritoare, cu o înaltă capacitate expresivă). La toate acestea se cuvine să arătăm că dicțiunea sa de o claritate rar întîlnită are ea însăși muzicalitate. Prestanța și frumusețea, ținuta sa scenică maiestruoasă, sînt alte atuuri ale cântăreței.

Elisabeth Schwarzkopf este o excepțională interpretă nu numai în roluri de operă și de operetă, dar și în acelea din cantate și oratorii. Cît privește lied-ul și îndeosebi cel german, înalta sa măiestrie ne-a fost pusă în cea mai frumoasă lumină în seara recitalului.

Cîntăreața ne-a oferit un adevărat florilegiu, alegînd mici piese cu o melodicitate foarte atrăgătoare, de Schubert, Schumann, Brahms, Liszt, Mahler și Richard Strauss. Locul cel mai de seamă l-au ocupat însă lied-urile lui Hugo Wolf (aproape jumătate din program) — ceea ce ne-a orientat și asupra preferințelor artistei.

Subliniem dintru început cîntul său susținut îndeobște în piano, nuanțele de ordinul intensității mișcîndu-se între un *pianissimo* rafinat și o *mezzo-voce* fermă. Bineînțeles, nu au lipsit nici expansiunile de forță, ori de cîte ori poezia și muzica le-au cerut. Dar diversitatea modalităților interpretative ale artistei e prea bogată de sensuri,

pentru a ne păstra pe pragul unor simple generalități.

Poezia sentimentală a lui Schubert, fie ea inspirată din Shakespeare (*Către Silvia*) sau din Goethe (*Suleika*) a fost exprimată cu o comunicativă emoție, emoție care avea să culmineze în *Nucul* de Schumann, lied redat cu o negrăită gingășie. Lied-ul *Cărturăreasa* de Schumann (Nu Factorița (!) cum greșit a apărut în program, greșală pe care au făcut-o de altfel și unii comentatori în presă) a fost redat cu mult spirit și vivacitate.

Cu un puternic simț al contrastelor au fost înfățișate apoi două lieduri de Brahms (*Tot mai lin coboară somnul* și *Serenada inutilă*) pentru ca în *Tiganii* de Liszt, stilul interpretării să fie în acord cu spiritul muzicii: spre final, acel *quasi parlato* ne-a redat perfect inteligibil textul poeziei lui Lenau. A fost un mare succes. În liedul *Ca să-i cumînțești pe copiii nebunateci* de Mahler, am gustat toată picaneria și vioiciunea infuzată interpretării iar lied-urile *Dimineata*, *Copilul meu* și *Gingășia maternă* de Richard Strauss, au fost redade cu o mare căldură a expresiei și finețe a nuanțelor. În opoziție cu primele două, foarte liniștite, ultimele a fost cîntat cu o mare vivacitate, prilejuind și momente de coloratură în care Elisabeth Schwarzkopf a strălucit cu arta-i specifică.

Dar să vorbim despre Hugo Wolf. E de subliniat că artista a ales unele lieduri în care marele compozitor, apare desigur, foarte rafinat, dar mai puțin îngîndurat, cum de pildă *Cunoști oare țara?* care a fost redat cu acute pline de lumină. În *Philine* au fost momente de cochetărie cuceritoare, iar în *Misiune*, am apreciat acea prospețime cu totul tinerescă. În *Lasă-ne să dormim liniștiți*, în *Fata părăsită* ca și în *Taina*, interpreta ne-a impresionat prin puternica sa capacitate de interiorizare, de trăire adîncă a muzicii lui Hugo Wolf.

De-a-lungul întregului recital, pianistul englez Geoffrey Parson, colaborator inegalabil al cântăreței, ne-a făcut o adevărată demonstrație de artă subtilă. Mîinile sale s-au plimbat catifelat pe clape, cu o mare distincție și discreție, făcînd o pînză sonoră de fond de o inefabilă poezie tuturor liedurilor. El construia preludiile ce pregăteau intrarea cântăreței, cu un tact desăvîrșit iar cînd rămînea singur, purta mai departe muzica — un adevărat ecou ce se prelungea ca un halo sonor emoționant de frumos.

A fost o seară de înaltă artă care va dăinui îndelung, sîntem siguri, în amintirea multitudinii ascultătorilor ce au participat la ea.

Ruggiero Ricci

Simfonia a XV-a de Sostakovici

Prezența violonistului de celebritate mondială Ruggiero Ricci la Ateneu, spre sfîrșitul lunii noiembrie, a constituit, indiscutabil, un eveniment. Este pentru a doua oară că marele artist se află în mijlocul nostru și de fiecare dată violonistica sa a stîrnit o puternică undă de entuziasm în rîndurile tuturor ascultătorilor.

Repertoriul său, enorm, este de o diversitate rar întîlnită iar virtuozitatea cu care îl prezintă, unică.